Azken Muga 2020

Zarate (Bedaio/Azkarate).

Bostgarren edizioa

Memoria

2020, BOSTGARREN EDIZIOA

Azken Mugaren bosgarren edizioa egin dugu. Euskal Herrian naturan egiten den diziplina anitzeko jaialdi bakarra da, eta oso baldintza txarretan egiten da, bizi dugun pandemia dela eta. Izan ere, herrialde honetako bizitza artistikoa eta kulturala geldiarazi du. Gonbidatutako artista askok egun hauetara luzatzen den egoera hau hasi zenetik egin duten jarduera bakarra izan da. Gure herrialdean horrelako jaialdi bat egiteko berezko zailtasunei, meteorologia kaltegarriari eta naturan horrelako ekitaldiek duten tradizio eskasari gehituta, proiektua indartzen ari dela eta Jaialdia sendotzen ari dela erakusten dute.

Covid-ak programazioa baldintzatu du, eta edizio honetan ezin izan da partaidetza-lanik, publiko askoko ekitaldirik eta pandemiak gehien zigortutako publikoak, haurrak, gazteak eta adineko pertsonak ardatz dituzten jarduerarik egin, baina arazo horiek gorabehera, proiektatutako programazioaren zati handi bat bermatu dugu. Ikusleei dagokionez, aurten 1.700 pertsonak bisitatu dute jaialdia bere jardueretako batean, nahiz eta murrizketak izan, ekitaldi bakoitzerako erregistro batean izena eman ondoren.

Jose Luis Zumetaren heriotzak markatu du aurtengo edizioa, orain arte pintoreari egindako omenaldi-ekitaldi bakarrak egin ditugu, Azken Mugatik lankideen eta lagunen omenaldia egin da, Azken Muga 20 Zumetaren edizioa izan da.

Arte plastikoei dagokienez, bi erakusketa-gune izan ditugu, eta bertako eraikin bakarrak, Zaratetxeak, "Zumeta bihotzean" erakusketa hartu du barnean. Margolariaren 72 lagunek haren oroimenez egindako 72 lan bildu ditu erakusketa horrek. Pinturak eta eskulturak, olerki eta oroitzapenekin nahastuta, 1.300 lagunek bisitatutako erakusketa hau osatu dute.

Parte hartu duten artistek egindako obra erakusten duen beste espazioa Zarateko pago-basoa da. Bertan, artistek beren lanak egiten dituzte, edo, bestela, tailerrean hasitakoak instalatu eta amaitzen dituzte. Espazio hori irekita dago, ordutegi-mugarik gabe, eta sortzaileak bertatik bertara ikusteko aukera dago, lanean.

Parte-hartzaileek hamar lan egin dituzte, 8 artista gonbidatuk, eta *in situ* egin dituzte lanak. Art-Ola kolektiboak (Jaialdiko arte plastikoen atala antolatzen duen kolektiboa) eta gonbidatutako beste kolektibo artistiko batek egin dute bat, eta ahalegina egiten ari gara arte plastikoetan emakumeen parte-hartzea indartzeko, bietan.

.

Azken urteetan Altsasuko Arte Bidea eta Bilboko Ilargia taldeek hartu dute parte, emakumez soilik osatuta. Aurten Bilboko Izarra kolektiboak hartu du lekukoa.
Tamaina handiko horma-irudi bat, 11,00 x 3,50 m, Zumetaren oroimenez egin dute 40 artistak, eta omenaldia egin diote egun horretan zehar. Usurbilgo Rukula musika-taldeak horma-irudia egiterakoan egin zuen emanaldia, itxuraz elkarren artean loturarik ez duten bi diziplina nahastuz eta elkartuz.
Lau kontzertu, musika desberdinetakoak, programatu ziren Azken Muga 2020 honetarako, Rukula, aipatutako rock instrumentaleko taldea, Euskal Barrokensemble, basoan egindako antzinako musikako Juan Sebastian Elkanoren kontzertuarekin, rapa Nikotinarekin eta Little Martinekin. Eguraldi txarra zela-eta, denbora eta espazioa partekatu behar izan zituen Et Incarnatus orkestrak egin ohi duen kontzertuarekin, Urretxuko Jose Maria Iparragirre bardoaren jaiotzaren 200. urteurrenean, Azkarateko elizan.
Meteorologiak ere "Bertso Eguna" basoan ospatzea eragotzi zuen, ekitaldia Amezketako pilotalekura eramanez, goizean gazta lehiaketa egitea ahalbidetu zuen arren.
Paul Urkijoren Errementari filma, arrazoi beragatik, Azkarateko elizan proiektatu behar izan zen berriro, eta Xabier Kerexetaren muga eta muga geografikoei buruzko hitzaldia bertan behera geratu zen, hizlaria data horietan konfinatuta zegoelako, eta ondoren Altzon egin zen.

"Aralar Kantuz" bezalako jarduerak ez ziren egin adineko pertsona asko ez biltzeagatik, ez eta haur-publikoak parte hartzeko jarduerak, aire zabaleko jolasekin eta txorimalo tailerrekin ere, baina umeek gurasoekin txorimaloak egin zitzaketen eta bidean jarri zituzten. Haur eta gazteentzako herri-kirolen lehiaketa bat egin bazen, Amezketako haurrak ezin izan ziren bertaratu, beren eskola itxita baitzegoen, koronabirusa zela-eta.
Jakina, urte zaila izan da, aldaketa askorekin eta hiru asteburutan euria egin du, baina emaitza ontzat jo dezakegu, gure burua behartuta ikusi dugun parametroen barruan, jendearen parte-hartzea onargarritzat joz garai hauetarako, eta Azken Mugako parte-hartzaile, artista, boluntario eta lagun guztien parte-hartzea bikaintzat jo dezakegu.

EGITARAUA AZKEN MUGA 2020

ZUMETA BIHOTZEAN	09-05etik 09-26ra		Erakusketa Zaratetxean, Jose Luis Zumeta omenaldian.
INAUGURAZIOA	09-05	Larunbata	Jaialdiaren inaugurazio ofiziala eta erakusgai dauden obrei bisitaldia bertso eta musikaren laguntzaz, festa giroan.
"MUGAK SAROI ERDIAN"	09-11	Ostirala	Xabier Kerexetaren hitzaldia, Gipuzkoako Gordailuaren historialaria.
ZUMETARI OMENALDIA "JUAN SEBASTIAN ELKANO"	09-12	Larunbata	Azken Mugako artistek mural bat egingo dute. Euskal Barrokensembleren kontzertua "Juan Sebastian Elkano"
RAPA ZARATEN	09-18	Ostirala	Jon Tolosa "Nikotina" rapero gaztea eta Martintxo Arakama "Little emanaldia.
HERRI KIROLAK	09-19	Larunbata	Gipuzkoa eta Nafarroako gazteen arteko Herri kirolak.
II. GAZTA TXAPELKETA II. BERTSO EGUNA			Aralarko artzai gazta dastaketa eta lehiaketa Zarateko bosgarren bertso saioa. Maialen Lujanbio, Amets Arzallus, Xabat Iralegi, Haritz Mujika eta Jone Uria.
ERREMENTARI FILMA	09-25	Ostirala	Paul Urkijo zuzendariaren filma.
ET INCARNATUS KONTZERTUA	09-26	Larunbata	Udazkeneko ekinozioaren ospakizunerako hain bat gonbidaturekin proposaturiko egitarau berezia Zarateko basoa .

Txorimaloak
Zarateko bidean

Garoa 2020

Azken Mugaren barruan, Garoa saria sortu dugu, bere bizitza eta esfortzuen zati handia gure kulturari eta sustraiei eskaini dieten pertsonen giza eta lan ibilbidea sarituz. Horrela gure ohitura, hizkuntza, sormen artea eta kultura mantentzea lortuz, mundu aldakor eta globalizatu honetan, bertan integratuz eta gure esfortzua jarriz dibertsitatetik eta aurrera begira ikuspuntu sortzaile eta berritzailetik, gizarte ezegonkor eta uniformatzaile honetan presente egoten jarraitzea posible eginez.

Planetan gizakia izan baino milioika urte lehenago, garoak lurrazalaren zati handia estaltzen zuen, klima aldaketa, izurrite eta animalia guztiei aurre eginez eta haietara egokituz. Bere xumetasunetik gure herriaren ondoan izan da historian zehar gaur egun arte, gure paisaiaren parte izanez, beharrezkoa ez iruditu eta ustekabean pasatuz, urtero behin eta berriz moztuz. Baina garoa berriz sortuko da, horregatik bere sustraiek lurrari gogor lotuta jarraitzen dute.

Antxon elosegi, garoa 2020

Et Incarnatus Orkestraren emanaladiaren amaieran egin zen 2020 GAROA SARIA ren aurkezpen ekitaldia. Urteko saritua Antxon Elosegui Jauna izan genuen. Tolosarra, kulturaren sustapenean aski ezaguna. XX. mendearen bigarren erdian Tolosako kulturgintza eta beste giza eremu batzuk ezin esplika daitezke bere eragina kontutan hartu gabe. Proiektu berrien sustatzaile eta asmatzaile nekaezina. Nagusiki bere ibilbidea TEE-CIT en inguruan garatu du; Eskultura parkea eta zikloak, Iñauteria, Abesbatza Lehiaketa, Txotxongilo Jaialdia, Jardunaldi Mikologikoak, Gu Eskolak eta abar luzea izan dira berak eta inguruan bildu duen lantaldeak Tolosaren izenean eta Tolosari eskainiz jorratu dituen esparruak.

Ekitaldiak ikuttu hunkigarria hartu zuen Elosegi Jaunak Gillermoren eskuetatik garoa eskultura jasotakoan: Baten zein bestearen esker oneko hitz eta aurkezpenei erantzunez, bertan ziren kultura munduko eta omenduaren lagun-ezagun ugariren onespena jaso zuten.

INAUGURAZIOA

IRAILAK 5.
LARUNBATA

Bosgarren urtez jarraian, AZKEN MUGA egin dugu berriz ere: topaketarako eta sorkuntzarako gune bat, diziplina guztietako artistentzat, jendearekin harremanetan eta musika-emanaldiak, arte eszenikoak, kultura-ekitaldiak, natura eta artea nahastuz. Aisialdia ulertzeko eta kulturaz gozatzeko beste modu bat da. Osagai horiekin hasi zen Azken Muga inaugurazioan.

Jose Luis Zumeta margolariaren heriotzak markatu du aurtengo edizioa. Ezin bestela izan, Zaratetik gertu baitzegoen haren tailerra eta inguruko artista guztiekiko harremana baitzeukan. Azken Muga 2020 artista horren bizitzari eta obrari egindako omenaldi globala izan da.

Inaugurazioko ekitaldi guztiak Zumetari eskainiak izan ziren, lankideek eta lagunek beren maitasuna erakutsi zioten artistari eta topa egin zuten, ardo-kopa batekin (Zumetak hain gustuko zuen moduan), Covidak behartutako neurriak eta murrizketak hartuz,

Ekitaldia basoan hasi zen, artistek aste batzuk lehenago egindako lanak bisitatuz. Horiek Azken Mugan izandako esperientzia eta bere lanen sekretuak partekatu zituzten bertaratutakoekin, eta, jarraian, edizio osoan zabalduta egon zen "Zumeta bihotzean" erakusketa inauguratu zen. Sarbide- eta distantzia-arazoak zirela eta, bi ekitaldi horiek bi ordu aurreratu ziren, ikusle guztiak aretora sar zitezen eta artistekin harreman zuzena izan zezaten.

Olerkari eta bertsolariek Zumeta gogoratu zuten eta margolari usurbiltarrak bere bizitza osoan igaro zuen artearen bidetik jarraitzera animatu zuten, baita Azken Muga arte eta kulturaren topaleku moduan iraunaraztera ere.

Guillermo Olmo artistak, Alejandro Martinez biolontxelo-jotzailearekin batera, bizitzaren sinbolo den karezko espiral batekin performance bat egin zuen ikatzezko zoru baten gainean, heriotza irudikatuz, hildako margolariaren omenaldi gisa.

Maitane Azpirotz trapezistak, pago handietatik zintzilik, ikusleen gozamena eragin zuen.
Lagunek eta lankideek beraien artean hitz egiteko eta artistarekin izandako bizipenak gogoratzeko aukera izan zuten.

ZUMETA BIHOTZEAN

ERAKUSKETA

IRAILAK, 5ik 26era.

Margolari usurbiltarraren lagunak ziren 72 artistaren parte-hartzearekin, gremioak eskaini zion omenaldia egin zitzaion herri honetako arteari eta artistei beren bizitzan zehar eman zien guztiarengatik.

Margolanak eta eskulturak poemekin eta idazkiekin nahastu ziren, eta, horietan, lagun eta lankideengan utzitako arrastoa islatu zen. Erakusketak jende ugari bildu zuen, 1.300 lagun inguru, eta, Covidak behartuta, sarbideari eta distantziei dagozkien segurtasun-neurriak bete ziren.

Iñigo ARISTEGI
Alberto LETAMENDI
Aitor RUIZ DE EGUINO
Guillermo OLMO
Jose Ramon ELORZA
Ramón CABESTANY
Aitor ETXEBERRIA
Jose Luis ELEXPE, PELEX
Barbara STAMMEL
Iñigo ALTOLAGIRRE
Pablo DONEZAR
Mon FERNANDEZ
Eider MOTXOBE
Miriam CAMEROS
Carmelo ORTIZ DE ELGEA
Lurdes UGARABE
Gonzalo ETXEBERRIA
Alfredo..BIKONDOA
Ricardo BIKONDOA
Ricardo UGARTE
Juan TXILLIDA
Carlos INDA
Pascalle DE GILBERT
Ion Iñaki ORMAZABAL
Jorge MALCORRA
Javi VALVERDE
Rosa VALVERDE
Ricardo IRIARTE
Ramon ZURIARRAIN -
Miren GONZALEZ
Jose Antonio SISTIAGA
Arantxa..ORBEGOZO
Ainixie TXOPITEA
Andoni GARCIA
Diego..MATXINBARRENA
Idoia UNZURRUNZAGA
Iker ANTIA.
Iñido MATXAIN
Ignacio DE LUIS

Nisa GOIBURU
MARI JOSE LACADENA
Jose ZUGASTI
Elena SETIEN
Oaia PERUARENA
Victor GOIKOETXEA
Diego VALLASO
Jose Mari IGARATEGI
Susana ALONSO
Patxi..LASKARAI
Ura ITURRALDE
Iñaki LOPETEGI
Juan LABOR
Eduardo ALVARADO
Peio GONZALEZ PONZE
Aitor SARASKETA
Peio GOELLO
Fertxu MARTINEZ
Txiki KEIXETA
Pablo JUARROS
German DE LOS RIOS
Corne NUHAN
Virginia SARGAL
Xabier CELESTINO
Lander LABORDE
Angel SALDIMAS
Elena SCARATTI
ESKERRI
Iker VALLE
Xochitl MADAI
Andrea HEUSCHMID
Naiara PAZOS
MAKU
TISTA
MariJose ARANZASTI
Paulo CINANIMA
Peio GONZALEZ PONCE
Txiki KEIXETA

Muga saroi erdian

Hitzaldia, Xabier Kerexeta Erro

Irailaren 11rako prestatutako hitzaldia, bertan behera utzi egin behar izan zen Xabier Kerexeta hizlaria konfinatuta zegoelako. Hurrengo hilabeterako utzi zen, baina eguraldi txarrak eraginda Altzora eraman zen, non, neurri murriztatzaileak ezarri arren inolako eragozenik gabe egin zen.

Xabier Kerexeta historialari eta Gipuzkoako Gordailuko teknikariak muga geografikoei
buruzko hitzaldia eman zuen, ezarritako mugek gogor markatutako leku batean:
bere historia eta ezaugarri bereziak inguru honetan, saroiak eta mugarriak, mugak eta
mugako pasabideak…

Zumetari omenaldia

Irailak 12.
Larunbata

Inaugurazioaren egunaz aparte, non, ekitaldi guztiak Zumetaren figuran zentratu ziren, bere adiskide eta lagunak beraien esker ona eskaini nahi izan zioten, pintzela erabiliz: Tamaina handiko horma-irudi bat (11,00 x 3,30 m-ko mihise bat) eta 44 artista aritu ziren lanean bere omenez.

Rukulak, Usurbilgo rock talde instrumentalak, bere errepertorioa interpretatu zuen margolarien lana animatuz. Jendeak, bitartean, bi ikuskizun batera ikusteko aukera zeukan, Azken Mugak hainbat arte diziplina nahasteko izpiriturati eutsiz.

Rukula Taldea

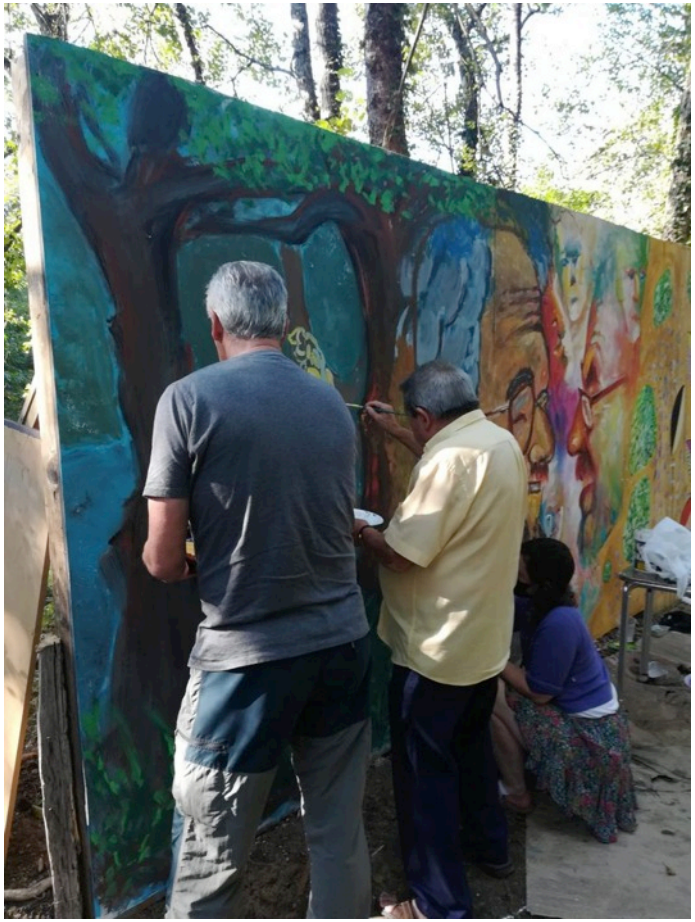

Musikalki, rock instrumentala oinarri duen doinu koktelara dantzagarri eta eroa da Rukula Usurbilgo taldea. 2014 urtean sortuak, bi disko argitaratu dituzte denbora tarte honetan, azkena, 2018 urteko "Hazi Beltzak" izeneko lana. Bigarren emaitza Andoaingo Garate Studioetan grabatua izan da Martxel Arkarazo soinu teknikari eta taldekidearen aginduetara. Bertan, etiketa bakarrean sailka ezineko zortzi kantu barneratu dira. Zuzeneko indartsua duen banda da honakoa.

Euskal Barrokensemble

Euskal Barrokensemblek, Enrike Solinis-ek 2006an Bilbon sortutako antzinako musika taldeak, leku bat lortu du musikaren nazioarteko panoraman, modu guztiz pertsonalean.

Taldeak musikaren sustraiak arakatu eta sakontzen ditu eta proiektu berritzaileak aurkezten ditu, oso garai ezberdinetako musikaren inprobisazioari eta birsorkuntzari leku garrantzitsua eskainiz: antzinako musika, klasikoa eta tradizionala, hori guztia ikuspegi pertsonal, argi eta garbi batetik.

Juan Sebastian Elkano kontzertua

Irailak 12, larunbata

Euskal Barrokensemblek Juan Sebastian Elkano, Lehen Mundu Bira kontzertua eskaini zuen Zarateko pagadian. Enrike Solinís-ek zuzentzen duen puntako antzinako musikako talde honek Lehen Mundu Biraren 500. urteurrena eta Elkanoren figura aitzaki hartuz Euskal Herrian nabigazioak izan duen garrantzia itzela azpimarratzen ditu proiektu honekin, gure historiaren zati esanguratsu hau lehen pertsonan kontatuz. Bertan, euskaldunok itsaoaren bidez mendeetan zehar gertuko eta hurruneko herri eta kulturekin izandako harremana azaleratzen da, elkartruke honek gure ondarean utzitako arrastoa eta aberastasuna musika eta testuen bidez aditzera emanez. Euskal Barrokensembleren kontzertuak publikoaren harrera bikaina izan zuen, eguraldi eta inguru paregabeak lagundurik munduan zeharreko bidaian eraman gintuzten hainbat txokotako musika eta kontakizun zoragarriek liluraturik.

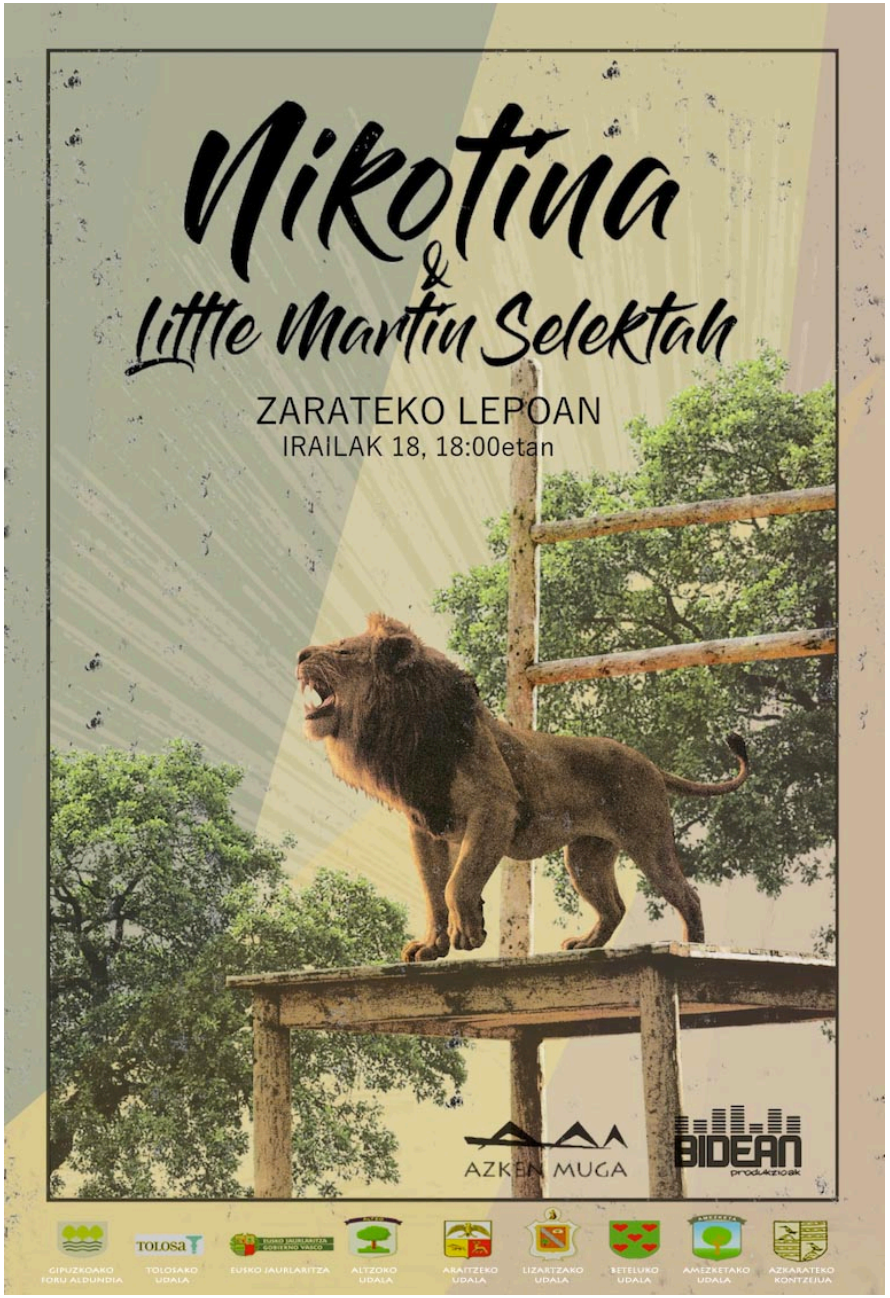

Nikotina & Litte Martin

Irailak 18.
Ostirala
18:00
Zaraten

Musika berria Zarateko lepoan, bikote tolosar gazteak bertso urratzaile eta hiritarrak ekarri ditu erritmo leun eta tradizionaletara ohituta dagoen paraje honetara, musikarientzako eta antolatzaileentzako apustu sendoa, Azken Mugako alde gazteena eta Zaraten rap kontzesiorik gabe, lehen aldiz jaialdira hurbildu den publikoa.

NIKOTINA

Azken Mugarentzat oso garrantzitsua zen rap kontzertu bat egitea edizio honetan, gazteagoei zuzendutako kontzertu ezagatik (Covidak eraginda), baina 18an oso egun txarra egin zuenez bertan behera gelditu zen kontzertua. Egoera hori hurrengo astean errepikatu zenez, aurreikusita zegoen Et Inkarnatus orkrestaren kontzertuan (26an) txertatu zen Nikotina, Glaukomarekin batera. Berriro ere, oso ezberdinak diren musika-formak ezin hobeto uztartu ziren, ikuskizun harmoniko eta berritzaile batean.

HERRI KIROLAK , GAZTA TXAPELKETA ETA BERTSOAK

Irailak 19, larunbata

Irailaren 19an, eguraldi iragarpenak zalantzak eragin bazituen ere, Zaraten elkartu zirenak eguerdi parte polit bat igaro ahal izan zuten. Azken Muga jaialdiaren barruan herri kirolak, Aralarko artzainen ardi gazta lehiaketa eta bertso saioa zeuden iragarrita eta eguraldiaren aldetik fronte baten eraginez ipar aldetik hodeiak sartuko zirela eta eguerdi alderako euria izango zela, horregaitik arratsaldean bertso saioa Amezketako frontoian ospatu zuen .

Gazta Txapelketa

Hamabietarako, lehenik, lehiaketan parte hartu behar zuten artzainak agertu ziren eta segidan, herri kiroletan ariko ziren gazte eta gaztetxoekin batera, beraien familia eta lagunak.

Guztira Aralarko bederatzi artzainen gaztak izan genituen eta lehiaketaren epai-mahai lanetan hurbildu ziren ikusleak jarri ziren, non gaztaren itxura eta zaporea baloratu behar ziren emandako eskala baten barruan.

Herri kirolen ondotik, gazta lehiaketaren epaimahai lanetan parte hartu zutenen puntuaketak batzeko garaia heldu zen, eta ondorioz, gazta irabazlea ezagutzeko unea. Uztegiko Antsonea gaztategiko Pello Goikoetxea eta Maider Agirrebarrenaren gazta izan zen gehien gustatu zena, beraz, txapela eta saria jaso zituztenak ere beraiek izan ziren.

Hamaiketakoarekin amaitutzat eman ziren Zarateko ikuskizunak eta euri zaparraden erauntsiaren aurretik jendeak herri aldera hurbiltzerik izan zuen.

Herri kirolak

Herri kiroletan, froga konbinatuan, Amezketa eta Araitz eta Beteluko gazteak ziren aritzekoak, baina Amezketako eskola birusaren agerraldi batengatik itxita zegoenez, bertako gazteak ez zuten hurbiltzerik izan eta Araitz eta Betelukoek soilik parte hartu zuten erakustaldian. Zarateko pagopean ikuskizun polita eskaini zuten, lokotxak, korrika, txingak eta trontzarekin. Araiztar gazte eta gaztetxoak fin aritu ziren, dena eman zuten, ez zuten ezer gordean utzi eta bertaratu zirenak gozatzeko aukera izan zuten.

Bertso eguna

Irailak 19, larunbata

Urterokoa izan ohi da Bertso Eguna ere. Aurtengoan ere (H)arituz Tolosaldeko Bertsozaleen Elkargunearekin lankidetzan, bertsolarien lurraldetasuna izan da kontuan (eskualdeko bertsolari bat, bertsolari nafar bat eta iparraldeko bertsolari bat behintzat izan zitezela eta mugatik gertukoak), generoa (genero bataren eta bestearen artean ez dadila pertsona baten baino gehiagoren aldea egon) eta baita bertsolarien maila eta plaza kopurua ere (horretarako Lanku Kultur Zerbitzuen katalogotik A, B eta C maila bakoitzetik bertsolari bana gutxienez izatea). Urtero bezala egin da iraileko larunbat arratsalde batean.

Aurtengoan eguraldiak lagundu ez duenez, Amezketan egin behar izan da. Bertako Altuna Anaiak frontoian: Hari Mujika (Asteasu, Gipuzkoa), Joanes Irrallegi (Leitza, Nafarroa), Jone Uria (Getxo, Bizkaia), Amets Arzallus (Hendaia, Lapurdi) eta Maialen Lujanbio (Hernani, Gipuzkoa). Eta urteroko zonaldeko eta (H)arituz Elkarteko Imanol Artola (Amezketa, Gipuzkoa) gai-jartzailearekin.

Aurtengo edizioan Jose Luis Zumetari omenaldia egin nahi izan zaionez, Gillermo Olmo artistak Zumetaren koloreetan inspiratutako *Gernika* berezi bat margotu du eta oholtzako *atrezzoa* izan da.

100 ikusle izan dira, COVID-19aren protokolo neurri guztiak kontuan izan dira: Amezketako Udalarekin adostu da frontoian zenbateko aforoa izan dezakegun, ikusleek izena eman dutenean guztien kontaktuak hartu dira, aulkien artean beharrezko distantzia mantendu da eta ikusleek musukoa eta hidrogela erabili behar izan dituzte. Bertso saioa lehen aldiz Bertsozale Elkarteko Hedapen Taldeak grabatu du eta bertsoa.eus-en eta Hitzetik Hortzeran eskaini da. Horrez gain, Ataria Tolosaldeko irratiari ere pasa zaio bere (H)ari Naizela irratsaioan emititzeko.

ERREMENTARI FILMA

Irailak 25.
Osteguna.

Paul Urkijo zinemagilearen lehenbiziko film luzea da, Patxi Errementaria euskal ipuin tradizionalean inspiritutakoa. Errementari filma euskaraz grabatuta dago, ipuinaren jatorrizko hizkuntzan, eta galduta dagoen euskalki baten traza eman diote. Arabako euskararena.

Eguraldi txarra zela eta, proiekzioa Azkarateko elizaren barruan egin zen, horrelako film baterako oso eszenatoki egokian. Proiekzioan Paul Urkijo zuzendaria eta Nerea Torrijos jantzien arduraduna izan ziren, eta bertaratutakoen hitzaurreei erantzun zieten.

ET INCARNATUS KONTZERTUAN

Iparragirre: Txalo eta Zapla
Irailak 26, larunbata

12:00 Lehen emanaldia
13:30 Bigarren emanaldia

Eguraldia kaskarra izango genuela ikusirik eta egoera aldrebesa azken egunetan kontzertuari buruzko iragarpena aldatu beharrean izan ginen.
Zarateko baso ederretik Azkarateko elizara pasa genuen eszenategia.
Garaiko gehienezko aforo mugak bete ahal izateko bi emanaldi eskaini ziren jarraian goizean zehar.
Honakoan ikuskizun berriaren estreinako emanaldia; IPARRAGIRRE:TXALO ETA ZAPLA.
Erantzuna bikaina egunaren itxura makurra kontutan izanik eta emanaldiak bero-bero jarri zuen giroa.

Et Incarnatuseko musikari saldoaz gain, haria eta arima jarri zuen Titika Rekalt aktore zuberotarrak. Kantuan Leire Leturia eta Kristina Aranzabek gaurkotu zizkiguten urretxuarraren doinu ezagunak eta Nikotina eta Glaukomak Rep eta Trap orkestralen laguntzaz azaleratu zizkiguten Iparragirreren poz eta mixeriak egungo bizitza joerekin erlazio eginaz. Bertan izan genituen ere ikuskizunaren gidoigile Juan Kruz Igerabide eta musika sortzaile eta Iparragirreren kanten moldatzaile izandako José Antonio San Miguel konpositorea.

Ohiko kontzertuetatik haratago, operetaren antzekotasuna izan zuen emanaldiak harritu zuen jendartea. Aktorearen bizitasun, zorroztasun eta txinpartak, Igerabidek ongi ekarritako Iparragirreri buruzko ibilera eta pentsamenduek eta kantarien bi mundu konplementarioen presentziak eta alternatziak eta musikaren goi mailako kalitateaka harritu zuen eta gozarazi entzulegoa. Izan zen euskara ulrtu ez eta hala ere izugarrizko gozatua jaso zuela adierazi zueneik.

ARTISTAK

ELENA SCARATTI

Elena Scaratti (Italia 1972) hainbat diziplina komunikabide gisa erabiltzen dituen artista eklektikoa da. Artista baino gehiago artea baliatzen duen norbait da, izarrek hazitako materia (ageriko guztia osatzen duena) osatzen duten interakzioak ezagutarazteko.

Haren artea IPO-errealismo modutzat har daiteke; izan ere, materiaren beraren portaera sakontzen du, eta hura aztertu, behatu eta kopiatu egiten du.

Humanwebart (2012) eta IMG Painting (2017) (interakzioen, magnetismoaren eta grabitatearen margolaritza) sareen sortzailea da, eta, gaur egun, oihal multidimentsionalena (2019).

Unibertsoa eta bizitza, bere berezko produktu gisa, ulertzeak obsesionatzen du. Bere arte eta lan guztia kezka horrekin lotuta daude.

Lan bakoitzak benetako zerbait erakusten digu, baina gure begiek ez dute hori ikusteko ohiturik, edo, besterik gabe, ezin dutela ikusi; bere obrek inguruko bizitza hobeto ulertzen laguntzen digute.

Nada, es lo que eres

Babesten gaituen naturaren eta hari, adar, harri, poesia eta "sapiens" en arteko konexio, erlazio eta interakzio instalazio bat da.
“Ezer ez da zu zarena”-k Egoak, materiaren produktua, engainatu egiten gaituela gogoratzen digu: gainerako bizikideak baino garrantzitsuagoak garela sinestarazten digu, eta, horren ondorioz, gure portaerak ekosistemarako aldakorrak, osasungaitzak eta kaltegarriak dira.

“Ezer ez da zu zarena”-k erakusten du nola dagoen dena lotuta, interkonektatuta eta interdependentea, eta gure ardura dela naturaren oreka hauskorraren berri izatea: Sapiensak bakarrik egin dezake, ez Lurreko beste animaliek ez baitute gure adimen gaitasunik.
Artelanean autore beraren olerkiak sartuko dira, Gorka Zubeldia aktoreak euskaraz eta gaztelaniaz itzulitakoak.
Eraikitze fasea, halaber, performance eta sormenezko unea izango da, eta interesdunek parte hartu ahal izango dute.

TITIKA REKALT

Titika Rekalt aktorea, idazlea, , Euskal Herrian arrakasta handia ukan duten *Goen Kale Gartxot* edo *Xora* , *Amaren eskuak* edo *Handia*, bezalako filmetan ari izan dabestalde, *Barrura Begiratzeko Lehioak* dokumentaleko abotsa berea da ere. Euskarazko literatura testuak nitz idatzi ditu eta, anitzetan, taula zuzendari izan da. Lehen Mundu Gerlaren mendeburuaren karietara, *Barbau Hamalau* (2014) ikusgarria idatzi eta gauzatu du, pastoralak idatzi dituen bezala. Irratilaria da, xiberotar kulturaren eragilea, errotik euskalduna, burasoek eman xiberotar hizkuntza mintzatzen du, laborarien ohiko gizartean hazirik... mundu hortan, non transmisioa gizartearen federatzaile baita, inauterietako dantzen, erituen eta antzerki kantatuen iturritik edan du, beti berriz sortzen ari den euskal panteoiaren iturritik. Ipuin kontalaria ere da. Kultura horren zementua euskara baita, idatzien bidez, euskararen musikaren entzunaraztera eta irudi poetikoen sortzera entseatzen da. Ohiko transmisioari esker sortu eta sorkuntza garaikide bilakatu egitasmo andana batean parte hartzen du. Euskarak beste edozein hizkuntzak bezainbateko sorkuntza indarra baduela frogatzen du.

Zeihar soak

"Zeihar Soak", deitzen den makro-argazki lan hontan, txorien gorotz, zakar ontzi, kamioi, auto, burdin zati edo egurretan, uste gabeak utzi kolpe eta marka txikietan bere soa pausatu du.

« Ez dakit tintatzen, ez eta argazki egiten. Ene begiek ikusi dütena da züen begi bixtala agertzen" : artistak horrela laburbiltzen du bere lana.

Sustrai Colinak bere begirada pausatu du "Zeihar Soak"eri. Argazkien bazterretan bere oharrak utzi ditu. Umorezko hitz laburrez salatuz edo azpimarratuz bizitzari buruz ditugun izateko manerak.

CORNE NUHAM

Johannesburgo (Hegoafrika)

Hegoafrikatik hasi eta Urumea ibairaino, eskulturagile honen biografia eta obra osatzen duten sentsazio eta bizipenen bidaia luzea dago.
Burdina da bere bitakora koadernoa; soldatzailea, sopletea, mailua eta esmerila
Bere arkulariak dira; eta, ahal bada, Soweto suak, Hernaniko sagardoa eta Afrikara eta Europara bidaia luze bat biltzen diren mestizaje-edabe bat, azken emaitza "Corné Nuham" da.

Beldurraren ikara

Beldur guztiak naiz
Nire irribarrea faltsukeriaz eraikitzen a
Koldarkeriaren zeruak nire hegats zabalduak dira
Eta beldurrari ikara dionak…
Nire hatzaparretan gatibu bizi da.
Gudaldian hiltzeari beldur barik
Aurre egiten didanak bakarrik irabazten du,
Suaren balioak… beldurtzen bainau.

Xòchitl Madai

Guadalajara (Mexiko)

Profesionalki arkitekto gisa prestatuta, artea eraikuntza prozesu ororen ezinbesteko luzapentzat hartzen du, beharrezkoa, baina erantzun azkar eta funtzionalen garai hauetan ahaztua.
Bizi dugun egoera larriarekin bat datorren kontzientzia ekologikoarekin, hiri altzariak eta hondakinak eraldatzeko, zaharberritzeko eta berrerabiltzeko ahaleginetan zentratzen da, proposamen ausartak eta harrigarriak eginez, egungo gizartearen usadioak eta ohiturak birplanteatzera bultzatzen gaituztenak.
Batez ere hiri artista izanda Azken mugan parte hartzea erronkatzat jotzen du, hiri ingurune batean kontraesana eragiten duten proposamen ekologikoak integratzen diren ingurune natural batera eramanez. Horrela, oposizioaren eta salaketaren ordez lankidetza mezu bat jartzen du, elementu baten ekarpenarekin, ingurune pribilegiatu baten ikuspegi berri bat baino ez, naturaren aniztasunean beste ekarpen bat.

Trashumanteak

Denok gara kultura koloretsuen transhumanteak, mugaz muga joaten gara finkatzeko edo ez, baina beti eramaten ditugu gure aberastasunak gurekin, ale bat, musika edo hizkuntza, gero eta gizarte anitzagoa sortuz.
Palen bidez bultzatutako kaleidoskopio zenital baten diseinua eta eraikuntza, eta bere ingurutik zintzilik banbu makilak, zeinetan beraien barrenean arto haziak, zekalea, garia, arroza … dauden.

Hori guztia altzairuzko kablea duen zuhaitz batetik zintzilik Obra egiteko erabiliko diren materialak birziklatuak dira, baztertutako elementuei eta tindu naturalei erabilera artistikoa emanez.
Instalazioaren behealdea ikusleak erabiltzen du, kolore iragazkien bidez, eguzki izpiak jasotzeko basoko lurrean etzanda.

Arantza Orbegozo

Araitz Nafarroa

Arantza Orbegozo diziplina anitzeko artista tolosarra da, batik bat pinturaren munduan egindako lanengatik ezaguna, Atalluko bizilaguna Araitzeko haranean, prestigio handiarekin eta mundu osoan ibilbide profesional luzea eta erakusketa ugari dituena.

Giza faktorea bere obretako elementu bat da, eta proiektu kolektiboen buru izatera bultzatzen duen protagonismoa hartzen du. Horietan, gai sozialak eta alderdi sortzaileak batzen ditu, jendarteraino hurbilduz.

Oraingo honetan, Zumeta lagunaren galerak bultzatu zuen omenaldi hau egitera.

ZUMETA OMENTZEKO EGINDAKO MURALA

Mural handi bat egin da, Zarateko pagoen artean, duela gutxi hil den Zumeta omentzeko. Artistarekin harreman izan zuten pintoreek Arantxa Orbegozorekin batera egingo dute lan ekimen horretan.
Atallun hainbat urtez lantegiari eutsi zion artistak lagunak egin zituen bertan eta haraneko artista eta bizilagunekiko harremanak ehundu zituen. Beste jarduerak bezala egin dira horma-irudia egiteko, pintorearen figura gogoratzeko eta bere konpainian izandako uneak eskertzeko.

Jon Iñaki Ormazabal

Billabona (Gipuzkoa)

Zura, burdina eta harria dira Jon Iñakik lan egiteko erabiltzen dituen materialak. Mendeetan zehar material horiek landu zituzten gure herriko aurreko eskultore-belaunaldiekin eta artisau-lanbideekin lotua, horien teknika eta forma asko erabiltzen ditu, iraganean eguneroko erabilera tradizionalak izan zituztenak, eta gure herriaren imajinario kolektiboan grabatuta geratu zirenak, gaur egun sormen-eta arte-helburu bat betez.

Langile nekaezina, ekoizpen-prozesu osoa menderatzen duena, materiala lokalizatzen, antzinako egurrak eta harriak berrerabiltzen, prestatzen eta egiten, elementu horiek obra askotan nahasten, emaitza ausarta eta abangoardista lortzen, baina euskal eskulturaren aztarna galdu gabe.
Tailu-irakaslea da eta azoka eta erakusketa askotan parte hartzen du. Albaolako itsas-faktorian parte hartzen du.

Ikilidantza

Lan honetan, 400 urtetik gorako haritzezko oholak basoko zuhaitzarekin duen besarkada irudikatzen da.
Indar eta edertasun plastiko handiko oholak bigarren bizitza harzen du basora itzuliz, "Ikilisagasti" baserri tolarearen (Asteasu) euskarri baserri-izan ondoren, basoaren besotara doa Astigarragako kupelaren burnizko uztaietan. Kupel horretan, Gure Herriaren zati bati izaera ematen dion sagardoa moldekatua izan da.
Naturatik, baserrira eta sagardotegira.
"IKILIDANTZA" leku bakoitzeko indar eta bizipen guztiekin basora itzultzen da zuhaitz gaztearekin dantzan.

Naiara Pazos

Bilbo

Bilbon bizi den artista bat da. Prestakuntza dauka arte grafikoetan eta lankidetza-praktiketan.
Irudi anizkoitzak sortzen dituzten matrizeak bilatzean datza bere lana. Horiek oinarria izango dira praktika esanguratsuak sortzeko, kode berriak sortuko dituztenak. Horrela, egungo objektu/gertaera batek falta den objektu/gertaera baten esparrua beteko du. Etxeko arloa politikoa delako premisa abiapuntutzat hartuta, espazio publikoan esku hartzen du, hartaz berriro jabetzera gonbidatuz, gorputzetik arlo sozialera doazen tresnak sortuz.

Mugalariak

Azken muga historikoki muga batek markatutako lurralde batean egiten da, eta ekimen hori mugaren kontzeptuaren haustura sinboliko eta artistikoan kokatzen da.

Mugak itxitura ere esan nahi du. Basoa komunen elementu sinbolikoa da, eta horregatik omendu nahi dugu: omnia sunt communia.

Zergatik maskarak?

Basoari eta komunei egindako omenaldi hau, munduan gertatu diren hainbat itxituren aurkako omenaldi ere delako, eta hain zuzen ere, arreta jarri nahi dugu Washington, Albany edo Delaware 1839 eta 1852 artean sortu zen errenta aurkako mugimenduan. Lan hau basoari eta erresistentziaren mistikari egindako omenaldia da.

Eider Motxobe

Billabona (Gipuzkoa)

Bere eguneroko bizimodua, bere lanetan islatzen da, artista honen grinak eta ametsak bere marrazkietan azaleratu eta barneratzeko aukera emanaz bere lanen bidez.

Programa informatiko sofistikatuko aurrerapen teknologikoez zipriztinduriko garaiotan, eskertzekoa da Eiderrek eskaintzen duen sotiltasun berezkoa, bere lanaren zati handiena eskuz egitean, marrazkiei nortasun bereiztua emanaz.

Bere azken lanetan, eskulan bitartekoak erabiliaz, bere irudiak serigrafia eran egiten ari da, sormen bide berriari ekinaz. “Oporretara eraman baino lehen” haurrei eskainitako ipuin marrazkiduna argitaratu du.

Pago oro, bat pagadian

Zuhaitzen hostoak zehatz-mehatz ezagutzen ziren iragana izan zen, baina gaur egun, Naturarekiko lotura eten dugu mundu hiritartu honetan. Agian egiteke den lana da, lotura horiek berreskuratu edo gutxienez gure oroimenean kimatu eta belaunaldi berriei ohiko era eskurakorretan zabaltzea.

Egitasmo honetan, Moxobek bere lanetan oso erabilia duen gaia sartzen du pago hostoen artean tximeleta agertuaz, berezkoa duen jatorrizko bere ingurunera itzuliaz: basoa.

Basoa, ilustratzaileentzat arrotza den ingurunea izanik, neurri handiko taula batez ezohiko formatua erabiliaz, Motxobek era egokian erantzuten dio erronkari.

ART-OLA KOLEKTIBOA

Tolosaldea

Art-ola kolektiboa Azken Mugaren alde plastikoaren dinamizatzailea da, Azken Muga jaio zenetik urte guztietan hor egon da. Beraiena da festibalak egin ohi duen eskultura erraldoia. Era berean, beraien ardura da ere Azken Mugan egiten diren artisten bilgunea eta arte tailerrak umeekin, besteak beste. Kolektiboaren lana ez da festibalera solik mugatzen, beste inguru eta jaialditan ere parte hartzen du, non artea, ingurumena eta gai sozialak nahasten diren. Oraingoan, Zumetaren irudiak inspiratuko du basoko eskulturen eta esku-hartzeen erakusketan parte hartzea.

IZARRA KOLEKTIBOA
BILBO

Kolektibo artistiko hau Bilbo Zaharreko emakumeek osatzen dute. Hainbat diziplinatako artistek auzoko arazo sozialekin eta gai feministarekin lotutako obra kolektiboak egiten dituzte, batez ere muralak eta performance. Azken Mugan parte hartzea Zumetari omenaldia izango da. Horretan, Araitz Haraneko emakumeekin lankidetzan arituko dira eta beraien lehen esperientzia izango da ingurune natural batean.